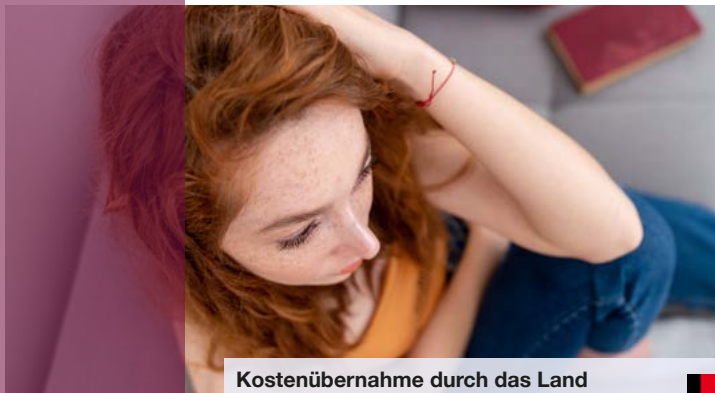

§ 218

**Kostenübernahme durch das Land
Niedersachsen bei nicht indizierten,
straffreien Schwangerschaftsabbrüchen**

**Meeting costs by the State of Lower Saxony
for pregnancy terminations without special
circumstances and without punishment**

**Prise en charge des frais pour avortements
non indiqués et non pénalisés par le Land
de Basse-Saxe**

**Niedersachsen Eyalet İdaresinden
masraharın karşılanmas için hangi
flartlarda mürcaat edebilirsiniz?**

**Przy spełnieniu jakich warunków może
Pani złożyć wniosek o przejęcie kosztów
przez land Dolnej Saksonii?**

**При каких условиях Вы имеете право
подать заявление в администрацию
Земли Нижняя Саксония на покрытие
затрат на прерывание беременности?**

Informationen
zur Beratung

**Niedersächsisches Ministerium
für Soziales, Arbeit, Gesundheit
und Gleichstellung**

Kostenübernahme durch das Land Niedersachsen bei nicht indizierten, straffreien Schwangerschaftsabbrüchen

Unter welchen Voraussetzungen können Sie die Kostenübernahme durch das Land Niedersachsen beantragen?

Wenn Sie einen Schwangerschaftsabbruch nicht aus eigenen Mitteln finanzieren können, übernimmt das Land die Kosten auf Antrag unter nachstehenden Voraussetzungen:

1. Sie müssen Ihren Wohnsitz oder gewöhnlichen Aufenthalt in Niedersachsen haben.
2. Ihr monatliches Netto-Einkommen darf **1.500 €** nicht übersteigen. Diese Einkommensgrenze erhöht sich um jeweils **356 €** für jedes Kind, dem Sie unterhaltspflichtig sind, wenn das Kind minderjährig ist und Ihrem Haushalt angehört oder wenn es von Ihnen überwiegend unterhalten wird.
3. Die Kosten für Unterkunft (wie z.B. Miete) für Sie und Ihre oben genannten Kinder, die über **440 €** hinausgehen, erhöhen die Einkommensgrenze ebenfalls, höchstens jedoch um **440 €**.
4. Es darf Ihnen kein kurzfristig verwertbares Vermögen zur Verfügung stehen oder der Einsatz des Vermögens für Sie keine unbillige Härte bedeuten.

Die Voraussetzungen für die Kostenübernahme gelten als erfüllt, wenn Sie laufende Hilfe zum *Lebensunterhalt* nach dem Zwölften Buch Sozialgesetzbuch, Leistungen zur Sicherung des Lebensunterhalts nach dem Zweiten Buch Sozialgesetzbuch, *Ausbildungsförderung* im Rahmen der Anordnung der Bundesagentur für Arbeit über die individuelle Förderung der beruflichen Ausbildung oder über die Arbeits- und *Berufsförderung Behinderter*, *Leistungen nach dem Asylbewerberleistungsgesetz* oder *Ausbildungsförderungsgesetz* erhalten oder wenn die Kosten für *Ihre Unterbringung* in einer Anstalt, einem Heim oder in einer gleichartigen Einrichtung von einem Träger der Sozialhilfe oder der Jugendhilfe getragen werden.

Der Antrag auf Kostenübernahme muss in jedem Fall vor der Vornahme des Schwangerschaftsabbruches gestellt werden. Auch bei einem medikamentösen Schwangerschaftsabbruch ist der Antrag vor Beginn der ärztlichen Behandlung zu stellen, die mit der Einnahme des den Schwangerschaftsabbruch auslösenden Medikaments beginnt. Im Nachhinein ist die Kostenübernahme nicht möglich.

Einkommen und Vermögen des Ehepartners oder der Eltern dürfen weder erfragt noch angerechnet werden.

Wie und wo können Sie die Kostenübernahme beantragen?

- Wenn Sie in einer *gesetzlichen Krankenkasse* versichert sind, erhalten Sie das Antragsformular bei Ihrer Krankenkasse;
- Wenn Sie nicht in einer *gesetzlichen Krankenkasse* versichert sind, erhalten Sie das Antragsformular bei einem Träger der gesetzlichen Krankenversicherung Ihrer Wahl am Ort Ihres Wohnsitzes oder gewöhnlichen Aufenthaltes.

Sie haben auch die Möglichkeit, das Antragsverfahren schriftlich durchzuführen, in dem Sie das Formular telefonisch bei Ihrer (einer) Krankenkasse anfordern und ausgefüllt zurückschicken. Auf Ihren Antrag hin stellt Ihnen die Krankenkasse, wenn sie vorab Ihre Berechtigung festgestellt hat, eine Bescheinigung für die Kostenübernahme aus.

Hinweis für minderjährige Frauen

Auch für Sie gelten die genannten Regelungen. Sie können selbst Anträge auf Kostenübernahme stellen.

Wenn Sie den Schwangerschaftsabbruch vornehmen lassen wollen

Suchen Sie mit den Bescheinigungen von der Krankenkasse und der Schwangerschaftskonfliktberatungsstelle ein Krankenhaus, eine Ärztin oder einen Arzt auf, um den Schwangerschaftsabbruch vornehmen zu lassen. Dort geben Sie die Bescheinigungen ab und haben mit der Abrechnung nichts mehr zu tun.

Fragen Sie Ihre gesetzliche Krankenkasse oder die Schwangerschaftskonfliktberatungsstelle, ob sie Ihnen Ärztinnen/Ärzte oder Krankenhäuser nennen können, die einen Schwangerschaftsabbruch vornehmen.

Meeting costs for pregnancy terminations without special circumstances and without punishment

Under which conditions can you apply for costs to be met by the State of Lower Saxony?

If you cannot finance a termination from your own funds the State will meet the costs on application under the following conditions:

1. You must have your place of residence or usual domicile in Lower Saxony.
2. Your monthly net income must not exceed **1.500 €** This income limit increases by **356 €** for each child dependent on you if the child is a minor and belongs to your household or is overwhelmingly supported by you.
3. The costs for accommodation (e.g. rent) for you and the children mentioned above that go beyond **440 €** also increase the income limit but to a maximum of **440 €**.
4. You must not have any assets that can be utilised quickly available or the use of the assets means no unreasonable hardship for you.

The conditions for meeting the costs will be deemed to be met if you receive ongoing assistance for living expenses in accordance with the Twelfth Book of the German Social Code, benefits to assure living expenses in accordance with the Second Book of the German Social Code, educational support within the context of the Regulation of the Federal Employment Agency for individual support of vocational education or employment and vocational support of the disabled, benefits in accordance with the German Asylum Seekers' Benefits Act or the German Educational Support Act or if the costs for your accommodation in an institution, home or in a similar facility are borne by a social assistance funding agency or by youth welfare.

The application for costs to be met must be made before carrying out the termination in every case. An application must be also be made before the start of medical treatment for a medical termination, which begins on taking the medicine that will terminate the pregnancy. It is not possible for costs to be met retrospectively. **Details about the income and assets of your spouse or parents must not be requested or included in the calculation.**

How and where can you apply for costs to be met?

- If you are insured by a statutory health insurer you can get the application form from your health insurer;
- If you are not insured by a statutory health insurer you can get the application form from a funding agency of the statutory health insurance of your choice at your place of residence or usual domicile.

You also have the possibility to have the application procedure carried out in writing by requesting the form by telephone from your (a) health insurer, completing it and sending it back. If your entitlement has been determined, the health insurer will issue a certification about meeting costs in response to your application.

Notes for women who are minors

The regulations specified also apply to you. You can make an application for costs to be met yourself.

If you want to have the termination carried out

Find a hospital or doctor to have the termination carried out and take the certification from your health insurer and the pregnancy advice service with you. Hand the certifications in there and you will not have anything more to do with the invoicing.

Ask you statutory health insurer or the pregnancy advice service whether they can give you the names of doctors or hospitals that will carry our a termination.

Prise en charge des frais pour avortements non indiqués et non pénalisés

Quelles sont les conditions préalables à remplir pour faire une demande de prise en charge des frais par le Land de Basse-Saxe?

Si vous n'êtes pas en mesure de financer un avortement vous-même, c'est le Land qui se chargera des frais. Pour cela, il faut faire une demande et remplir les conditions préalables suivantes:

1. Vous êtes domiciliée ou résidez habituellement en Basse-Saxe.
2. Vous ne disposez pas de revenus mensuels nets excédant **1.500 €**. Ce plafond de ressources est flexible: Pour chaque enfant mineur que vous alimentez et que vous élevez dans votre foyer ou pour chaque enfant que vous entretenez en majeure partie, il augmente de **356 €**.
3. Si vos frais de logement (par exemple le loyer) pour vous-même et pour les enfants mentionnés ci-dessus excèdent **440 €**, le plafond de ressources s'élève en conséquence jusqu'à un montant maximum de **440 €**.
4. Vous ne disposez pas de biens exploitables à court terme. Si vous en disposez et y avez recours, vous ne tombez pas dans le besoin.

Les conditions préalables de prise en charge des frais sont considérées comme remplies si vous touchez régulièrement une allocation de subsistance selon le douzième livre du code social allemand, des prestations sociales pour le maintien du minimum vital selon le second livre du code social, une allocation à la formation professionnelle dans le cadre du règlement de l'agence fédérale pour l'emploi pour l'aide individuelle à la formation professionnelle ou le soutien des personnes handicapées au travail ou à la formation professionnelle, des prestations selon la loi sur les prestations pour demandeurs d'asile ou selon la loi sur le soutien à la formation professionnelle dans le cadre institutionnel d'aide sociale ou d'aide à la jeunesse se chargeant des frais de votre séjour en établissement spécialisé, en foyer éducatif ou en autre institution comparable.

Il est absolument indispensable de faire la demande de prise en charge des frais avant de faire effectuer l'avortement.

En cas d'avortement à base médicamenteuse, la demande est à faire avant le début de la thérapie dont le but est l'interruption de la grossesse. Une prise en charge des frais ne peut pas se faire après coup.

Toutes questions sur les revenus ou les biens exploitables du conjoint ou des parents sont illicites.

Comment faire la demande de prise en charge et où?

- Si vous êtes affiliée à une caisse-maladie obligatoire, vous obtiendrez là le formulaire de demande.
- Si vous n'êtes pas affiliée à une caisse-maladie obligatoire, vous obtiendrez le formulaire de demande auprès d'une institution de l'assurance maladie obligatoire de votre choix dans votre lieu de domicile ou de résidence habituelle.

Vous avez également la possibilité de demander par téléphone à votre (une) caisse-maladie l'envoi du formulaire. Une fois rempli, celui-ci est à renvoyer par retour du courrier. Suite à votre demande, votre caisse-maladie établira une attestation de prise en charge des frais une fois qu'elle aura constaté que vous y avez droit.

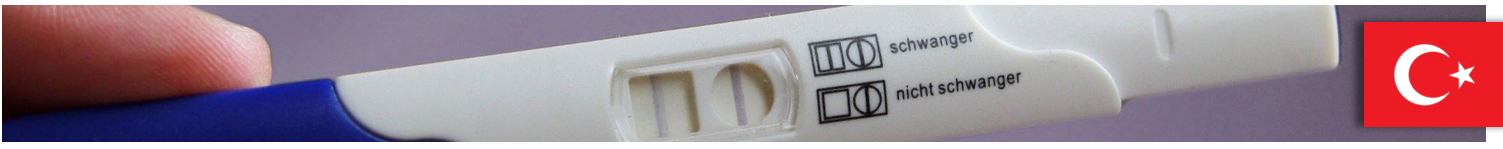
Remarque à l'adresse des femmes mineures

Les règlements susmentionnés sont également valables pour vous. Vous avez la possibilité de faire vous-même une demande de prise en charge des frais.

Si vous décidez de vous faire avorter

Munissez-vous des attestations de la caisse-maladie et du service de consultation pour conflits de grossesse, consultez ensuite un/une médecin traitant ou un/une médecin d'hôpital et confiez-lui ces documents. Vous n'avez désormais plus rien à voir avec la facture.

Demandez à votre caisse-maladie de l'assurance obligatoire ou à un service de consultation pour conflits de grossesse quels médecins et hôpitaux sont prêts à effectuer un avortement.

Niedersachsen Eyalet İdaresinden masrafların karşılanması için hangi şartlarda mürcaat edebilirsiniz?

Siz ayet kürtaj masraflarını kendi imkanlarınızla karşılayamıyorsanız, zaman Eyalet İdaresi müracaat üzeri aşağıda belirtilen şartlarda masrafların karşılanması için başvurabilirsiniz:

1. Sizin ikamet yerinizin veya olağan ikametinizin Niedersachsen' de olması gerekir.
2. Sizin aylık neto gelirinizin 1.500 € geçmemesi gerekir. Bu gelir sınırı, ayet çocuk yetişkin değilse, evinizde kalıyor ve bakımı büyük oranda sizin tarafınızdan karşılanıyorsa, bakmakla mükellef olduğunuz her çocuk başına 356 € artıyor.
3. Sizin ve yukarıda bahsedilen çocukların 440 € geçen ev masrafları (mesela kira gibi) en fazla 440 € geçmemek şartıyla aynı şekilde gelir sınırını yükseltir.
4. Kısa süreli değerlendirilebilecek herhangi bir mal ve mülke sahip olmamalısınız veya mal ve mülkün kullanımı sizin için haksız bir zor durum anlamına gelmemesi lazım.

Siz şayet geçiminiz için halen sosyal yardım kanunun onikinci maddesine göre, geçim güvenceniz için sosyal yardım kanunun onikinci maddesine göre, Federal İş ve İşçi Bulma Kurumunun eğitim teşvik talimatı çerçevesinde, mesleki eğitim şahsi teşviki çerçevesinde veya iş ve meslek teşviki, özürürlük yardımı, iltica yardım kanununa göre veya eğitim teşvik kanunu gereğince yardım alıyorsanız veya şayet bir kurum, yurt veya benzeri bir yerde ikametiniz için gerekli masraflar bir sosyal yardım kurumu veya gençlik yardım kurumu tarafından ödeniyorsa, o zaman sözkonusu kürtajın masraflarının karşılanması için gerekli şartlar yerine gelmiş oluyor.

Masrafların karşılanması dilekçesinin kesinlikle kürtajın yapılmasından önce verilmesi gerekir. Hamileliğe ilaçla son verme durumunda da gerekli dilekçe, hamileliğe son verecek ilacın verileceği doktor tedavisinin başlamasından önce verilmelidir. Bu durumlardan sonra masraflar karşılanmaz.

Önemli: Eşin veya ebevyenlerin gelir ve mal durumu ne sorulur ne de hesaba katılabilir.

Nasıl ve ne zaman masrafların karşılanmasına başvurabilirsiniz?

Eğer siz

- resmi bir hastalık sigortasında sigortalı iseniz, gerekli dilekçe formunu hastalık sigorta kurumunuzdan (Krankenkasse) alabilirsiniz;
- resmi bir hastalık sigorta kurumunda sigortalı değilseniz, gerekli dilekçe formunu, olağan olarak ikamet ettiğiniz yerde resmi hastalık sigortasını karşılayan kurumun herhangi bir şubesinden alabilirsiniz.

Dilekçe formunu hastalık sigorta kurumunuzun herhangi bir şubesinden telefonla isteyip, aldıktan sonra doldurup geri göndererekten, dilekçe işlemini yazılı olarak ta yapma imkanına sahipsiniz. ayet hastalık sigorta kurumu, masrafların karşılanmasını önceden hak ettiğinizi tesbit ederse, verdiğiniz dilekçeniz üzerine, masrafların karşılanması için size bir belge verir.

Yetişkin olmayan kadınlar için bilgi

Bu durumda olan sizin için de bahsedilen kurallar geçerlidir. Siz kendiniz masrafların karşılanması için dilekçeler verebilirsiniz.

Siz şayet hamileliğinizi bozmak, yani kürtaj yapmak istiyorsanız,

hastalık sigortasından (Krankenkasse) ve hamilelik ihtilaf danışma kurumundan (Schwangerschaftskonfliktberatungsstelle) alacağınız havale belgesiyle bir hastahaneye, bir bay veya bayan doktora başvurunuz. Oraya belgeyi veriniz ve böylece masraflarla alakanız kalmaz.

Resmi hastalık sigorta kurumunuzdan (Krankenkasse) veya hamilelik ihtilaf danışma kurumundan (Schwangerschaftskonfliktberatungsstelle), size kürtaj yapabilecek bir bay/bayan doktor veya hastahane tavsiye edebilirler mi diye sorunuz.

Przy spełnieniu jakich warunków może Pani złożyć wniosek o przejęcie kosztów przez land Dolnej Saksonii?

Jeżeli nie jest Pani w stanie sfinansować zabiegu przerwania ciąży z własnych środków, land przejmie te koszty na wniosek przy spełnieniu następujących warunków:

1. Miejscem Pani zamieszkania lub zwyczajowego pobytu musi być Dolna Saksonia.
2. Miesięczny dochód netto Pani nie może przekraczać **1.500 €**. Ta granica dochodu zwiększa się każdorazowo o **356 €** na każde dziecko, do którego utrzymania jest Pani zobowiązana, jeżeli dziecko jest niepełnoletnie i mieszka razem z Pani lub, jeżeli jest ono utrzymywane głównie przez Panią.
3. Koszty związane z mieszkaniem (jak np. czynsz) Pani lub wymienionych wyżej dzieci, przekraczające kwotę **440 €**, zwiększają również granicę dochodu, jednak nie więcej niż o **440 €**.
4. Nie może Pani posiadać do dyspozycji żadnego majątku, dającego się w krótkim terminie spieniężyć lub, jeżeli wykorzystanie takiego majątku stanie dla Pani warunkiem niewykonalnym.

Warunki przejęcia kosztów uznaje się za spełnione, jeżeli otrzymuje Pani bieżącą pomoc na utrzymanie w myśl Księgi 12 Kodeksu Zabezpieczenia Społecznego RFN, zapomogę dla bezrobotnych w myśl Księgi 2 Kodeksu Zabezpieczenia Społecznego RFN, jeżeli otrzymuje Pani pomoc stypendialną dla kształcących się w ramach Zarządzenia Federalnej Agencji Pracy o indywidualnym wspieraniu kształcenia zawodowego lub o promocji zatrudnienia i rozwoju zawodowego inwalidów, jeżeli otrzymuje Pani świadczenia w myśl Ustawy o świadczeniach dla ubiegających się o azyl lub w myśl Ustawy pomocy stypendialnej dla kształcących się, lub też, jeżeli koszty za pobyt Pani w zakładzie, domu opieki lub innej instytucji tego rodzaju ponoszone są przez Podmiot odpowiedzialny za pomoc socjalną lub za pomoc dla młodzieży.

Wniosek o przejęcie kosztów musi być złożony w każdym przypadku przed dokonaniem zabiegu przerwania ciąży. W przypadku zastosowania w tym celu środków farmakologicznych, przerywających ciążę, wniosek należy złożyć przed rozpoczęciem przyjmowania tych środków. W przeciwnym wypadku przejęcie kosztów jest niemożliwe.

Ważne: niedozwolone są pytania o dochód i majątek męża albo rodziców oraz ich wliczanie do dochodu i majątku kobiety.

Jak i gdzie może Pani złożyć wniosek o przejęcie kosztów?

Jeżeli

- jest Pani ubezpieczona w ustawowej kasie chorych, formularz wniosku otrzyma Pani w swojej kasie chorych;
- nie jest Pani ubezpieczona w ustawowej kasie chorych, formularz wniosku otrzyma Pani przy wybranym przez Panią podmiocie odpowiedzialnym za ustawowe ubezpieczenie zdrowotne w miejscu Pani zamieszkania lub zwyczajowego pobytu.

Możliwość złożenia pisemnego wniosku ma Pani również, żądając telefonicznie od kasy chorych, w której jest Pani ubezpieczona, przesłania formularz wniosku i wypełniając go.

Wskazówka dla kobiet małoletnich

Również wobec Pań obowiązują wyżej wymieniane uregulowania. Mogą Panię same składać wnioski o przejęcie kosztów. Na wniosek Pań kasa chorych wystawi Paniom zaświadczenie o przejęciu kosztów, po stwierdzeniu uprawnienia Pań do takiego świadczenia.

Jeżeli chce Pani przerwać ciążę

Wraz z oświadczeniem od kasy chorych oraz z poradni dla kobiet w ciąży w sytuacji konfliktowej należy zwrócić się do szpitala lub do gabinetu lekarskiego, który wykonuje przerywanie ciąży. Tam składa Pani oświadczenia i z rozliczeniem nie ma Pani już więcej żadnych kłopotów.

Proszę dowiedzieć się w ustawowej kasie chorych, w której jest Pani ubezpieczona, lub w poradni dla kobiet w ciąży w sytuacji konfliktowej, o wskazaniu lekarzy lub szpitala, który dokonują zabiegów przerywania ciąży.

При каких условиях Вы имеете право подать заявление в администрацию Земли Нижняя Саксония на покрытие затрат на прерывание беременности?

В том случае, если Вы не можете самостоятельно оплатить прерывание беременности, расходы берет на себя Федеральная земля при наличии следующих условий:

1. Вы должны проживать или постоянно пребывать на территории Земли Нижняя Саксония.
2. Ваш ежемесячный доход нетто не должен превышать 1.500 €. Данная сумма увеличивается на 356 € на каждого несовершеннолетнего ребенка, которого Вы обязаны содержать как члена Вашей семьи, и материальное обеспечение которого исходит главным образом от Вас.
3. Если расходы на проживание (напр. аренда жилья) для Вас и указанных выше детей, превышают сумму размером в 440 €, то это также увеличивает допустимую сумму дохода нетто, однако максимально на 440 €.
4. В Вашем распоряжении не должно находиться имущество, подлежащее быстрой реализации. Кроме того эта реализация не должна привести к особо тяжелому материальному положению.

Условия для покрытия затрат на прерывание беременности считаются выполненными, если: Вы получаете регулярную финансовую помощь на проживание в соответствии с XII томом Социального Кодекса Германии; Вы получаете финансовую помощь на поддержание уровня жизни в соответствии с II томом Социального кодекса Германии; финансовую поддержку на получение образования в рамках распоряжения Федерального агентства труда об индивидуальной поддержке профессионального обучения или в рамках помощи в трудоустройстве и получении профессионального образования инвалидов; финансовую помощь в соответствии с Законом об оказании поддержки лицам со статусом беженцев или Законом о поддержке в получении образования; если расходы на Ваше пребывание в медицинском.

Заявление на покрытие затрат должно в любом случае быть подано до прерывания беременности. Даже при медикаментозном прерывании беременности заявление должно быть подано до начала медицинского вмешательства, в результате которого будет прервана беременность. Покрытие затрат после проведения аборта не возможно. или учреждении социального обеспечения или другом учреждении подобного рода оплачиваются фондом социальной помощи или фондом помощи молодежи.

Важно: Доход и имущество супругов или родителей во внимание не принимаются.

Где и каким образом Вы можете подать заявление на покрытие затрат на прерывания беременности?

Если

- Вы застрахованы в общей больничной кассе, то Вы можете получить бланк заявления в Вашей больничной кассе;
- Вы не застрахованы в больничной кассе, Вы можете получить бланк заявления у представителя медицинского страхования по Вашему месту жительства или на месте постоянного пребывания.

У Вас также есть возможность письменно подать заявление, если Вы закажете бланк в Вашей медицинской кассе по телефону. После оценки оснований и Ваших прав на покрытие затрат, Ваша больничная касса выдаст Вам в соответствии с Вашим заявлением справку-подтверждение о покрытии этих затрат.

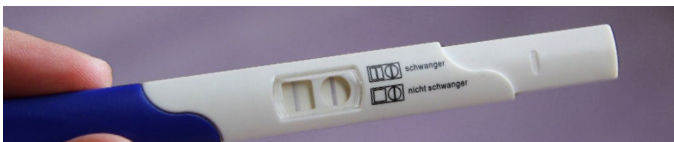
Информация для несовершеннолетних женщин

Указанные положения действуют и в отношении несовершеннолетних женщин. Они могут самостоятельно подать заявление на покрытие расходов на прерывание беременности.

Если Вы хотите прервать беременность

Имея при себе справку-подтверждение от больничной кассы и органа, предоставляющего консультационные услуги в конфликтных ситуациях, связанных с беременностью, Вы можете выбрать больницу и врача для проведения аборта. В больнице Вам необходимо предоставить данные документы, расходы будут оплачены.

Проконсультируйтесь в Вашей больничной кассе или в органе по предоставлению консультационных услуг в конфликтных ситуациях, связанных с беременностью, касательно врача и больницы, где Вы можете прервать беременность.

Bildnachweis: Titel: Archiv /
S. 2–14 ©pixabay.com/juliafiedler

Herausgegeben vom
Niedersächsischen Ministerium für Soziales,
Arbeit, Gesundheit und Gleichstellung

Hannah-Arendt-Platz 2
30159 Hannover

Stand: Juli 2025